

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ І СПОСОБИ ВИЯВЛЕННЯ ПРИХОВАНОЇ ІНФОРМАЦІЇ У ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ

Кобяков О.О., *аспірант*

У межах лінгвістики тексту виявлення прихованої інформації пов'язується з дією категорії зв'язності, яка охоплює глибинний смисл тексту і його формальне вираження, або, в іншій термінології, глибинну і поверхневу структуру в їхній взаємодії, при цьому механізм розкриття імпліцитних смислів за допомогою різноманітних асоціації «матеріальної оболонки слів і сприяє взаємодії мовних значень зі світом досвіду і відображеними у нашій свідомості образами дійсності». Шляхом протиставлення відомого і нового в тексті здійснюється розкриття імпліцитної інформації. І.Р. Гальперин виділяє три типи інформації: змістово-фактуальну, змістово-концептуальну і змістово- підтекстну. Змістово-фактуальна інформація (ЗФІ), пов'язана з фактичним змістом, передається у тексті експліцитно, якщо «одиниці мови... використовуються в їх прямих, предметно-логічних словникових значеннях, закріплених за цими одиницями соціально обумовленим досвідом».

Змістово-концептуальна інформація (ЗКІ), пов'язана з індивідуально-авторським переосмисленням дійсності, має естетико-художній характер і не завжди виражається експліцитно, потребує уважного прочитання тексту, щоб «через доступний зміст проникнути у його глибинний смисл». Змістово-підтекстна інформація (ЗПІ) – це прихована інформація, вербально не виражена в тексті. Вона виявляється за допомогою залучення асоціативних і конотативних значень змістово-фактуальної інформації. І.Р.Гальперин виділяє два підтипи змістово-підтекстної інформації: ситуативну й асоціативну. Ситуативна ЗПІ пов'язана з фактами та подіями, що трапилися раніше. Асоціативна ЗПІ виникає завдяки накопиченому особистому або соціальному досвіду читача. В тріаді ЗФІ – ЗПІ – ЗКІ факультативною ланкою є ЗПІ, оскільки підтекст не завжди можна виявити в художньому тексті. Однак, якщо змістово-підтекстна інформація є у тексті, то вона неодмінно базується на першій ланці й складає значущу частину останньої.

Одним із шляхів розвитку семантичної теорії стала розробка ідеї інтенціональної семантики. Під прихованим компонентом лексичного значення, зокрема імплікаціоналом, розуміє більш складне явище, ніж просто відсутність формального вираження одиниці змістового плану.